افتتاح تماشاخانه‌ای جدید در کسادی تئاتر

فکرش را بکنید در اوضاع کسادی تئاتر می‌خواهیم خبر تاسیس تماشاخانه‌ای جدید را به شما بدهیم؛ بله، اجرای نمایش «ماکولا» نوشته پریسا سلمانی با کارگردانی امیر موذنی و تهیه‌کنندگی مریم جان‌محمدی از امروز (۸ بهمن) هر شب ساعت ۱۸و۴۵ دقیقه به مدت ۵۵دقیقه و ۱۸شب همزمان با افتتاح سالن تازه تاسیس آبان آغاز می‌شود. امیر موذنی، هادی رضایی و ستایش زینلی بازیگران این نمایش خواهند بود.

ادامه سریال مرگ هنرمندان جوان کره‌ای

سریال خودکشی و درگذشت بازیگران جوان کره‌ای همچنان ادامه دارد و در تازه‌ترین مورد، سونگ یو جونگ، بازیگر ۲۶ ساله در حالی درگذشته که علت مرگ او نامشخص مانده است. خبر را مهر به نقل از ورایتی منتشر کرده و نوشته که صنعت سریال و مد فشار زیادی به ستاره‌های جوان وارد می‌کند و هواداران و بدخواهان نیز به‌صورت آنلاین فشار روحی زیادی به آنها وارد می‌کنند.

ضمایر [او]

مرگ شاعر در کالیفرنیا

عباس صفاری در ۶۹سالگی پس‌از ابتلا به کرونا درگذشت

شاعری که خود سال‌ها به عنوان بهدار اداره راه، جاده‌های جغرافیاهای دورافتاده‌ای چون دشت مغان و بندر جاسک را این سو و آن سو کرده و به داد بیماران رسیده بود، به دست بی‌رحم کرونا درگذشت.

عباس صفاری را می‌گوییم که شاعر بود و مترجم. متاسفیم که باید بنویسیم ابتلا به کرونا، شاعری دیگر را از جمع ما کاست؛ شاعری با موقعیتی منحصربه‌فرد در شعر فارسی. از این رو منحصربه‌فرد که او سال‌ها در خارج از کشور شاعری کرد و ما او را وقتی شناختیم که به عنوان شاعری ایرانی در سال ۱۹۹۲ برای کتاب شعر «ملتقای دست و سیب»اش جایزه ادبی باران را برای بهترین مجموعه شعر چاپ خارج از کشور در آن سال به خود اختصاص داد. البته پیش از این، او ترانه‌هایی برای فرهاد مهراد و دیگر خواننده‌ها نوشته بود، اما جامعه ادبی ایران، نخستین بار با این کتاب شعر به نام عباس صفاری حساس شد. حالا حواس ما به او جلب شده بود و وقتش بود که لژیونر شعر ایران را به کشور بازگردانیم. او که از سال ۱۳۷۶ تا همین دیروز که درگذشت در کالیفرنیا زندگی کرد، از دهه ۸۰ شمسی بود که پای کتاب‌هایش به بازار کتاب ایران باز شد.

صفاری سرانجام سومین مجموعه شعرش را با عنوان «دوربین قدیمی و اشعار دیگر» در تهران منتشر کرد و همان سال جایزه شعر امروز ایران (کارنامه) به آن تعلق گرفت. پس از موفقیت «دوربین قدیمی»، به توصیه مجید روشنگر همکاری‌اش را با انتشارات مروارید آغاز کرد که حاصل آن پنج مجموعه شعر و سه کتاب ترجمه شعر سرایندگان کهن مشرق زمین بود. دفتر «کبریت خیس» یکی از همین دفترهای شعری بود که مروارید منتشر کرد.

صفاری از شاعران تأثیرگذار سه دهه اخیر است و اهمیت این تاثیر از آن روست که او از راه دور همواره بر فضای شعر داخل کشور موثر بوده است. چه بسا جریان «ساده‌نویسی در شعر» که در دهه ۸۰ بسیار باب شد، با نگاهی اولیه به دستاوردهای شعر صفاری در ساده‌نوشتن شعر بوده باشد. هر چند مطلقا نمی‌توان شعرهای صفاری را با شعرهای ساده دهه ۸۰ مقایسه کرد.

صفاری، تلاش استراتژیکی برای ساده‌کردن زبان شعرش نداشت. مشخص بود که شعر او از بستری عمیق اما ساده برمی‌خیزد نه این‌که او خواسته باشد به چنین رفتاری با زبان شعر برسد. شعرهای عباس صفاری تاکنون به چند زبان مختلف از جمله انگلیسی، فرانسوی، آلمانی، اسپانیایی، عربی و کردی ترجمه شده است.

صفاری پیش از این‌که شعر را جدی‌تر دنبال کند، طراحی و نقاشی هم می‌کرد حتی چوب نگاره می‌ساخت و چاپ دستی آن را با پرس‌های ساخت دست انجام می‌داد اما با روی‌آوردن دوباره به شعر بود که کارنامه‌ای درخشان از خود به‌جای گذاشت.

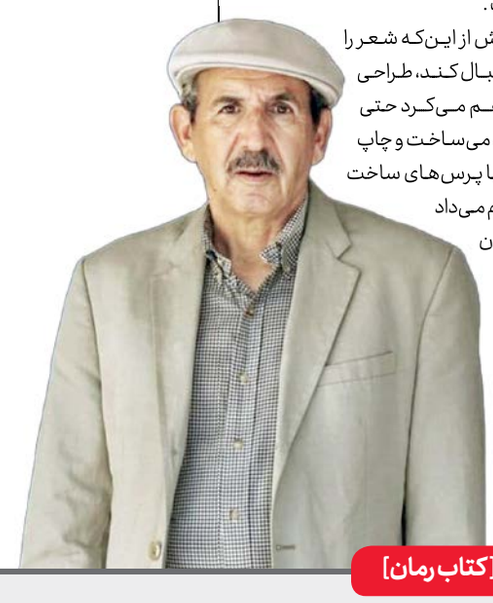

شیوع ویروس کرونا، سی و نهمین جشنواره تئاتر فجر را با تمام دوره‌های قبل متفاوت کرده است

جشنواره هنرهای نمایشی مدیران!

آذر مهاجر

ادبیات و هنر

در تمام ۳۸ سال گذشته جشنواره تئاتر فجر برگزار شده؛ حتی در سال‌های جنگ و حالا این جشنواره در سی و نهمین دوره با شیوع یک ویروس همه‌گیر مواجه شده که رویدادهای زیادی در سراسر جهان را به تعویق انداخته یا شکل و شمایل برگزاری آنها را تغییر داده است. گذشته از تلاقی جشنواره تئاتر فجر با شیوع ویروس کرونا، فعالیت‌های تئاتری هم در تقریبا یک سال گذشته متاثر از همین ویروس بسیار محدود بوده و کرکره سالن‌های تئاتری برای مدت طولانی بالا نبوده است. بنابراین برای برگزارکنندگان جشنواره تئاتر فجر چند انتخاب وجود داشت؛ جشنواره را به هر شیوه امن ممکن برگزار کنند یا سی و نهمین دوره را تا سال بعد و واکسینه شدن جامعه به تعویق بیندازند، یا فعالیت و حمایتی را در قالب یک آیین به فعالان تئاتر تقدیم کنند. شاید راهکارهای دیگری هم می‌توانست باشد اما به هر حال از تمام گزینه‌های احتمالی، اولی انتخاب شد و تا چند روز دیگر جشنواره‌ای برگزار می‌شود که با سال‌های قبل متفاوت است. تفاوت‌های این دوره از جشنواره و داشته‌ها و نداشته‌های آن را بررسی کرده‌ایم با این سوال که برگزاری سی و نهمین جشنواره تئاتر فجر چه آورده‌ای خواهد داشت و به حال تئاتر و هنرمندانش چه فوایدی خواهد داشت؛ هنرمندانی که سالی سخت را پشت سر گذاشته‌اند و چندی پیش کاسه صبرشان لبریز شده بود و با اجتماع مقابل مجلس شورای اسلامی و قرائت یک بیانیه، خواستار حمایت و توجه دولت و مجلس شدند.

جشنواره‌ای با دو بلیت

مهم‌ترین تفاوت این جشنواره با دوره‌های قبل به ویروس کرونا ارتباط دارد و این‌که علاوه بر اجرای صحنه‌ای، علاقه‌مندان می‌توانند به صورت آنلاین نمایش‌ها را تماشا کنند. ماجرا به این ترتیب خواهد بود که سامانه‌های بلیت‌فروشی دو نوع بلیت در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌دهد؛ یکی بلیت برای حضور در سالن اجرا و دومی بلیت‌ها یا کدهایی است که افراد می‌توانند به کمک آنها به‌صورت آنلاین نمایش‌ها را تماشا کنند.

این اولین بار است که جشنواره تئاتر فجر، تماشاگر آنلاین دارد و بدون تردید محدودیتی برای تماشای نمایش‌ها وجود ندارد؛ هرکسی از هرجا می‌تواند مخاطب آثار سی و نهمین جشنواره تئاتر فجر باشد اما در این مورد سه نکته مهم و قابل اعتنا وجود دارد: در میان اسامی شرکت‌کنندگان جشنواره جای بسیاری از کارگردان‌های مطرح تئاتر، برگزیدگان دوره‌های پیشین و هنرمندان صاحب‌نام خالی است.

سی و نهمین جشنواره تئاتر فجر با وجود بهره‌مندی از فضای مجازی، بخش بین‌الملل ندارد. امسال برخلاف روال سال‌های قبل، جشنواره تئاتر فجر تقریبا همزمان با جشنواره فیلم فجر برگزار می‌شود. سی‌ونهمین جشنواره تئاتر فجر از ۱۱ بهمن کارش را آغاز می‌کند و تا ۲۰ بهمن ادامه دارد.

نمایش‌های این دوره

نمایش‌های صحنه‌ای سی‌ونهمین جشنواره تئاتر فجر در دو بخش اصلی یعنی بخش «رقابتی» (مسابقه بزرگ تئاتر فجر) و بخش «غیررقابتی» (بخش ویژه) اجرا می‌شود. در فراخوان جشنواره ذکر شده بود که حداکثر ظرفیت پذیرش بخش رقابتی ۳۲ اثر بوده و بخش غیررقابتی ۲۵ نمایش را شرکت خواهد داد. بخش‌های اجرای صحنه‌ای، اجرای خیابانی و مسابقه نمایشنامه‌نویسی و مسابقه و نمایشگاه عکس و پوستر تئاتر ازجمله بخش‌های رقابتی این جشنواره است. در نمایش‌های خیابانی این دوره از جشنواره که زیرشاخه بخش رقابتی است، حداکثر ۳۵ اثر می‌توانست شرکت کند و امسال یک بخش ویژه به نام «سرباز انقلاب» درنظر گرفته شده است. این بخش ویژه برای ترویج فرهنگ ایثار، مقاومت و همچنین تکریم و پاسداشت سردار شهید قاسم سلیمانی طراحی شده و بنیاد شهید در برگزاری آن همکاری دارد.

از میان آثار داوطلب حضور در سی و نهمین جشنواره تئاتر فجر، ۲۸ نمایش موفق به حضور در جشنواره شده‌اند. آثار راه‌یافته به بخش مسابقه نمایش‌های صحنه‌ای این دوره از جشنواره به این ترتیب است:

۱ نمایش «آبگوشت زهرماری» به نویسندگی آرش آبسالان و کارگردانی حسین اسدی از جزیره خارک

۲ نمایش «اتول سورون» به نویسندگی باقر سروش و کارگردانی شهروز دل‌افکار از تهران

۳ نمایش «اسموکینگ‌روم» به نویسندگی مهدی زندیه و کارگردانی سعید زارعی از تهران

۴ نمایش «بیست‌متری جوادیه» به نویسندگی کهبد تاراج و کارگردانی رضا بهرامی از تهران

۵ نمایش «پنهان خانه پنج در» به نویسندگی حسین کیانی و کارگردانی آرش فلاحت‌پیشه از تهران

۶ نمایش «پینوکیو» به نویسندگی و کارگردانی محمدرضا(اوشان) محمودی از تهران

۷ نمایش «تن‌ها» به نویسندگی و کارگردانی علیرضا معروفی از کرج

۸ نمایش «راشومون» به نویسندگی و کارگردانی احسان عبدالملکی‌دارایی از رشت

۹ نمایش «سگدو» به نویسندگی محمد چرمشیر و کارگردانی عباس غفاری از تهران

۱۰ نمایش «سه‌شنبه‌های لعنتی» به نویسندگی و کارگردانی محمدمهدی خاتمی از تهران

۱۱ نمایش «کمدی زا» به نویسندگی و کارگردانی کاوه مهدوی از شهریار

۱۲ نمایش «نسخ» به نویسندگی امید غفاری و کارگردانی امیرحسین غفاری از تهران

۱۳ نمایش «هار یا مردی که به هنگامه تولد هر دو دستش پر از خون بود» به نویسندگی و کارگردانی افشین زمانی از تهران

از ویژگی‌های سی و نهمین جشنواره تئاتر فجر این است که گروه‌های شهرستانی حضور فعال داشته و ۱۲ اثر در بخش جشنواره‌های تئاتر استان‌های این دوره از جشنواره روی صحنه می‌روند.

سالن‌های میزبان جشنواره

تالارهای نمایشی با ظرفیت ۵۰ درصدی و با رعایت صددرصدی شیوه‌نامه‌ها و نکات بهداشتی، میزبان مخاطبان سی‌ونهمین جشنواره تئاتر فجر خواهند بود. برنامه از این قرار است که نمایش‌های بخش صحنه‌ای جشنواره در تالار وحدت، مجموعه تئاترشهر با اختصاص چهار سالن اصلی، چارسو، قشقایی و سایه، تالار مولوی، تالار حافظ، تماشاخانه ایرانشهر با دو سالن استاد ناظرزاده کرمانی و استاد سمندریان به صحنه می‌رود. در سالن عباس جوانمرد خانه تئاتر آثار رادیوتئاتر اجرا خواهد شد. امسال «رادیوتئاتر» و «فیلم‌تئاتر» به‌عنوان دو بستر متفاوت تولید آثار نمایشی و ارائه آن به مخاطبان برای نخستین بار به‌عنوان بخش‌های اصلی و استوانه این جشنواره تعریف شده است.

تئاتر بعد از جشنواره

این روزها تهران در وضعیت خطر نیست؛ کرونا کمتر از همیشه کشته می‌گیرد و خوشبختانه فضای پایتخت به ترتیبی است که جشنواره‌های فجر می‌توانند به شکل محدود با تعداد محدودی مخاطب برگزار شوند. جشنواره تئاتر این شانس را داشته که بتواند همزمان با میزبانی مخاطبانش در سالن‌های نمایش به‌صورت مجازی هم مخاطبانی داشته باشد و مرزهایش را به خارج از سالن‌های تئاتر گسترش بدهد اما بعید است برگزاری این دوره از جشنواره در بازگشایی سالن‌های نمایشی تاثیری داشته باشد.

فعالیت سالن‌ها و روی صحنه رفتن نمایش‌ها، پیش یا پس از جشنواره منوط به این است که ستاد ملی مقابله با کرونا وضعیت پایتخت را چطور اعلام کند. اگر شرایط به همین منوال باشد چه بسا بعد از جشنواره، نمایش‌های برگزیده در برخی سالن‌ها به نمایش درآیند اما اگر کرونا دوباره شتاب بگیرد و موج ابتلای افراد به این ویروس، شهر را در وضعیت زرد یا قرمز فرو ببرد، بعید نیست که تا پایان سال سالن‌های تئاتری تعطیل و تئاتر و هنرمندانش در رکود بمانند.

با همه اینها برگزاری تئاتر از نظر بسیاری یک فرصت مغتنم است که باید از آن بهره برد. به‌عنوان نمونه آرش فلاحت‌پیشه که با نمایش «پنهان در» در بخش صحنه‌ای سی و نهمین حضور دارد، می‌گوید: همان زمان که نمایش «پنج در» را به صحنه بردیم، پاندمی داشت و با وجود استفاده از ظرفیت ۵۰ درصد با استقبال بسیار خوبی مواجه شد. این شرایط نامساعد وجود دارد و تکلیف مشخص نیست. البته انتقادهایی هم به جشنواره نباید به این شکل برگزار می‌داشت اما به اعتقاد من، تئاتر با حضور تماشاگر پیدا می‌کند و شیوه تئاتر آنلاین را چه در چه اجرای تئاتر قبول ندارم از این‌رو از روش از جشنواره تئاتر فجر که در آن اجراها تماشاگران و هم به صورت آنلاین برگزار استقبال می‌کنم.

فلاحت‌پیشه این نکته را هم اضافه می‌کند دارد نمایشش دیده شود و امیدوار است سالن‌های دیگر و شهرهای مختلف ارائه می‌کند: باید دید شرایط و فضای موجود پیش می‌رود.

او در این دوره از جشنواره در نمایش «جوادیه» به کارگردانی رضا بهرامی نیز به حضور دارد و به نوعی با خودش هم رقابت

دورهمی مدیران

آشنایی نسبی با برنامه‌های سی‌و نهمین جشنواره تئاتر فجر به این سوال ختم می‌شود که برگزاری جشنواره چه اهدافی را دنبال می‌کند به‌خصوص وقتی که می‌دانیم برخلاف اعلام دبیرخانه‌ها، جشنواره‌های سینمایی و تئاتر با رقمی بین یک یا یک و نیم میلیارد تومان برگزار نمی‌شود و بالای ۱۵ میلیارد تومان هزینه صرف برگزاری آنها می‌شود.

مدیران جشنواره‌ها همچنان که حسین مسافرآستانه، دبیر جشنواره سی و نهم تئاتر فجر در گفت‌وگو با ما توضیح داده، معتقدند برگزاری جشنواره‌ها در این سال گرفتار کرونا، تلاشی است برای روشن نگاه داشتن چراغ هنر. آستانه به صراحت برگزاری جشنواره را یک دستاورد می‌داند در حالی که فعالان اصلی تئاتر و باسابقه‌هایی که را روشن نگاه می‌داشتند، تقریبا یک حتی خاک صحنه را استشمام نکرده از صحنه معلوم نیست تا کی ادامه آیا برای جشنواره مقدور نبود به‌جای اجرا به آثاری که هم از نظر کمی و هم کی پایین‌تر از سال‌های گذشته قرار دارند تئاتری حمایت می‌کرد؟ بودجه جشنواره در اختیار گروه‌ها قرار بگیرد که فیلم تئ یا در زمینه تولید متون نمایشی فع وقتی که بلای کرونا برای همیشه رخت بودجه برگزاری جشنواره می‌توانست م دردها و بغض‌های اهالی بیکار مانده تئ تئاتری پشت ایده‌های شعاری و دلا پنهان نمی‌شدند.

> آیا برای جشنواره مقدور نبود به‌جای ایجاد فرصت اجرا به آثاری که هم از نظر کمی و هم کیفی در سطحی پایین‌تر از سال‌های گذشته قرار دارند از گروه‌های تئاتری حمایت می‌کرد؟

عطف [کتاب رمان]

قتل در اتاق‌های کابوس

جلد دوم مجموعه «امارت شر» مجتبی هوشیار محبوب، با عنوان «خوابگرد قاتل» منتشر شد.

مجتبی هوشیار محبوب را پیش از این‌ها به نوشتن رمان‌هایی تجربی چون «آقای مازنی و دلتنگی‌های پدرش» و «آنها با شاعری که خیلی دوستش داشتند بد تا کردند» می‌شناختیم. این نویسنده اما از چندی پیش تصمیم گرفت چند رمان هم ذیل «ادبیات داستانی ژانر» بنویسد. اولین تجربه، رمان جنایی «امارت شر» بود که اواخر سال گذشته منتشر شد و مورد استقبال هم قرار گرفت. یکی از ویژگی‌های «امارت شر»، نسبت به دیگر رمان‌های فارسی در ژانر جنایی، این بود که مشخص بود نویسنده‌اش، با تجربه نوشتن رمان‌هایی زبان‌ورز و ضد ژانر پا به عرصه ادبیات ژانر گذاشته است. از این رو، اثر او از خلأهای زبانی و روایی مرسوم در نویسنده‌های ادبیات ژانر خالی بود و در عوض، نویسنده‌ای استخوان‌خردکرده را پشت کلمات «امارت شر» می‌شد دید. حالا چند روزی است که دومین تجربه هوشیار محبوب در ژانر جنایی منتشر شده است؛ رمان «خوابگرد قاتل». این اثر، به نوعی جلد دوم رمان پیشین هوشیار محسوب می‌شود هرچند هویت مستقلی دارد و می‌تواند فارغ از آن نیز خوانده شود. با این حال، شخصیت محوری رمان، همان شمس رودکناری «امارت شر» است. این‌بار اما داستان، مبتنی است بر کابوس‌هایی که مقتول‌ها می‌بینند و از قضا قاتل به خواب‌های آنها وارد می‌شود.

در پشت جلد این کتاب که مثل رمان پیشین محبوب در انتشارات «کتابسرای تندیس» منتشر شده، آمده است: «خوابگرد قاتل، در عین حال که از نظر داستانی اثری مستقل به شمار می‌آید، دومین کتاب از مجموعه امارت شر است که در همان سرزمین و فضای داستانی تحریر شده است. این‌بار نیز شمس باید با قاتلی که با جماعت صوفیان نالی در ارتباط است، مواجه شود. قاتل در این کتاب، همچنان که از نام کار پیداست، با دنیای خواب مقتولان سر و کار دارد و همیشه پیش از ارتکاب جنایت وارد کابوس‌های قربانیانش می‌شود و... ».
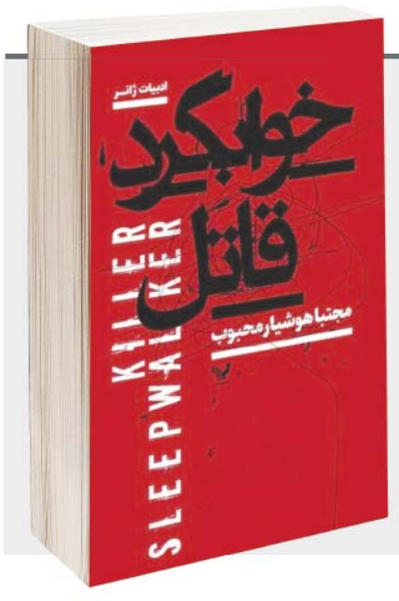
اگر می‌خواهید یکی از خواننده‌های کتاب «خوابگرد قاتل» که در ۲۹۶ صفحه منتشر شده باشید، باید سر کیسه را تا ۵۲ هزارتومان شل کنید. اگر هم می‌خواهید رد مجتبی هوشیار محبوب را در بازار کتاب بگیرید، باید بگوییم چند کتاب او را در همین نمایشگاه مجازی کتاب تهران نیز می‌توانید پیدا کنید. از هوشیار محبوب ۳۳ ساله، جز دو رمانی که ذکرشان رفت، چند کتاب تاکنون منتشر شده است: داستان بلندی با نام «آقای مازنی و دلتنگی‌های پدرش» (۱۳۹۰/ تحسین‌شده در جایزه ادبی واو)، اثری پژوهشی. انتقادی با عنوان «از رمان؛ جستارهایی پیرامون آثار هوشنگ گلشیری» (۱۳۹۴)، داستان بلند «آنها با شاعری که خیلی دوستش داشتند بد تا کردند» (۱۳۹۵)، داستان بلند «روزهای آبی، شب مکافات» (۱۳۹۷) و ترجمه شعرهایی از شاعران ناشناخته با عنوان «زندگی من به مثابه یک سوژه» (۱۳۹۸). هوشیار محبوب این روزها در حال نگارش جلد سوم مجموعه «امارت شر» است.